

Sak S 01/18 - «Vikingtidsmuseet på Bygdøy» - prosjektrapport XXIII til KHMs styre 9. februar 2018

Følgende oppgaver og hendelser har vært sentrale i perioden fra styremøtet 8. desember 2017 til 31. januar 2018.

I. Arbeidet i forprosjektet

Forprosjektrapport bygg (PG1) og forprosjektrapport sikring (PG2) ble behandlet i KHMs styringsgruppe for VTM-prosjektet 21. november 2017 og i KHMs styre 8. desember 2017. Begge ga en positiv bedømmelse av rapportenes konseptuelle og tekniske løsninger, og anbefalte at de ble lagt til grunn for prosjektets videre utvikling. Styret hadde merknader til VTM-prosjektets totalfinansiering og til spørsmålet om ekstern kvalitetssikring av PG2-rapporten. UiOs ledelse meddelte Statsbygg i brev av 15. desember 2017 at det ga sin tilslutning til KHMs anbefaling. Oversendelsen inneholdt også et notat, utarbeidet av KHMs brukerorganisasjon og UiO/EA i fellesskap, med oversikt over mindre utbedringsønsker i prosjektet.

II. Brukerutstyr

I statlige byggeprosjekter gis det normalt en separat bevilgning til såkalt brukerutstyr. En norm for denne bevilgningen er at den kan være opp til 20% av fastsatt budsjett for selve byggeprosjektet, altså i opp til 300 mill. kr i VTMs tilfelle. Grovt sett deles utstyrbehovet i tre hovedkategorier:

- Byggrelatert utstyr
- Ordinært brukerutstyr
- Utstyr knyttet til utstillingsprosjektet.

Oppdraget om prosjektering av brukerutstyret ble i november 2017 gitt til byggeprosjektets arkitekter, Aart. Arbeidet startet opp primo desember og har fortsatt fram til ultimo januar. Prosjekteringen har skjedd i nært samspill med KHM og UiO, og med basis i allerede etablerte strukturer for brukermedvirkning. Dokumentasjonen av brukerutstyret er en del av det nødvendige underlagsmaterialet for KS-2-prosessen.

I kjølvannet av spørsmål reist av KHM og UiO til VTM-prosjektets totalfinansiering, og etter dialog mellom Statsbygg og Kunnskapsdepartementet, ble det primo januar 2018 foretatt noen viktige avklaringer vedrørende rammene for prosjektering av brukerutstyrbudsjettet. De viktigste av disse var:

- Alt brukerstyr relatert til utstillingsprosjektet kan medtas i brukerstyrsbudsjettet, herunder alle typer montre, alt AV-utstyr og all spesialbelysning.
- Medgått arbeidstid fra KHM-tilsatte i arbeidet med forberedelse for og bygging av de nye utstillingene skal som hovedregel ikke medtas i brukerstyrsbudsjettet.

Disse føringene har hatt som konsekvens at betydelige deler av utgiftene som ellers hadde måttet bli finansiert over utstillingsbudsjettet, ligger an til å kunne få bevilgningsfinansiert dekning. På den annen side innebærer KDs avgrensning at utfordringene knyttet til ikke-finansierte følgekostnader ved prosjektet fortsatt ikke er løst (se nedenfor).

Arbeidet i brukerstyrsprosjektet avsluttes i disse dager. Samlet anslag på utstyrsbehov ligger på **195 mill. kr.**, hvorav ca. **140 mill. kr.** er utstyr tilknyttet utstillingsprosjektet. Statsbygg i samarbeid med UiO og KHM har gjennomført en usikkerhetsanalyse av tallene i henhold til fastsatte prosedyrer. Brukerstyrsbudsjettet i foreliggende form vil bli oversendt KS-II (se nedenfor) sammen med de øvrige forprosjektdokumentene i løpet av kommende uker, men arbeidet med ytterligere spesifisering av disse vil fortsette parallelt med KS-II-prosessen.

III. Arbeidet med de sikringsrelaterte sakene - Sikringsprosjektet.

Det er en utfordring for videreføring av arbeidet med de sikringsrelaterte oppgavene at Statsbyggs prosjekteringsgruppe II (PG2) står uten bevilgning i 2018. Dette er særlig begrensende for oppgaver som har vært planlagt gjennomført av hovedkonsulenten, Brekke&Strand, i løpet av 2018. KHM's fagfolk innen konservering, sikring og oppstøtting fortsetter likevel samarbeidet med Statsbygg om utvikling av metoder for flytting og midlertidig sikring av skipene og øvrige samlinger, herunder viktig grunnlagsarbeid knyttet til scanning/dokumentasjon, styrkeberegninger og veiing av skipene. Det har i januar 2018 vært gjennomført en lenge forberedt, og spektakulær, veiging av Osebergskipet. Skipets vekt vil være kjent innen styremøtet 9. februar 2018. NRK-Dagsrevyen har hatt en egen reportasje om veiingen.

IV. Reguleringsplan VTM-Bygdøy - status pr. januar/februar 2018

Plan og bygningsetaten (PBE), Oslo kommune, fremla forslag til «Reguleringsplan Huk aveny 35, Vikingtidsmuseet, Bygdøy» til offentlig ettersyn ultimo april. Dokumentet inneholdt Statsbyggs forslag (utarbeidet for SB av «Asplan-Viak AS») med to alternativer for løsning fortau/sykkelvei og et eget alternativt forslag utarbeidet av Plan- og bygningsetaten selv.

PBEs alternativ inneholdt et problematisk punkt om fjerning av alle ordinære parkeringsplasser for biler til fordel for 250 sykkelparkeringsplasser. Det inneholdt også rekkefølgebestemmelser som kan være utfordrende for fremdriften i prosjektet. Det var også problematisk at PBE-forslaget inneholdt krav til samferdselsarealer som ligger betydelig utenfor reguleringsområdet, herunder krav om finansiering av sykkel-/fortausløsning fra Bygdøylokket til Norsk Folkemuseum. UiO avga en samlet uttalelse om planforslaget innen høringsfristen 19. juni.

Det ble høsten 2017 gjennomført drøftinger mellom Statsbygg og PBE med sikte på en omforent forståelse av rekkefølgebestemmelsene. Disse førte ikke fram. En konsekvens av dette er at den endelige versjonen av planforslaget vil bestå av følgende:

1. PBEs opprinnelige forslag, utvidet med ytterligere økning av krav til bredde på fortaus-/sykkelveiløsning. I tillegg fastholdes alle krav til parkeringsløsning på VTM-tomten samt alle rekkefølgebestemmelser i sin opprinnelige form.
2. Statsbyggs forslag, bestående av et hovedalternativ (a) og et subsidiært forslag (b):
 - a. En enklere sykkelvei-/fortausløsning på den ene siden av Langviksveien (mot Folkemuseet) kombinert med et forslag om forskyvning av de øvrige uløste problemene til en senere og separat reguleringsprosess.
 - b. En nedskalert versjon av PBEs forslag

Statsbyggs planinnspill ble oversendt Plan- og bygningsetaten i november 2017. PBE signaliserte i november/desember at deres endelige planforslag ville bli oversendt Oslo bystyre for politisk behandling rett før jul 2017, men dette har pr. dato ennå ikke skjedd.

Det har ellers skjedd en interessant utvikling i saken ved at representanter fra tre av opposisjonspartiene i bystyret (Venstre, Høyre og Frp.) i en reportasje i UiO-avisen «Uniforum» 8. januar 2018 har uttrykt seg svært kritisk til deler av PBEs varslede planforslag, herunder særlig kravet om prosjektets finansiering av sykkelsti/fortau fra Bygdøylokket til Norsk Folkemuseum. Artikkelen i Uniforum følger vedlagt.

Ovennevnte forhold gjør at det fortsatt er usikkerhet når det gjelder tidsplanen for sakens politiske behandling i Oslo bystyre. På den annen side har Kunnskapsdepartementet signalisert at evt. forsinkelser i behandlingen av plansaken ikke trenger å få negative konsekvenser for gjennomføringen av den snart følgende KS-II-prosessen.

V. KS-II - konsulentfirmaer er valgt

Kunnskapsdepartement har gjort avrop mot statens rammeavtale for KS-oppdrag, og bestemt at konsulentfirmaene:

- PWC, og
- Concreto AS

skal gjennomføre KS-II-analysen av VTM-prosjektet. Det samlede underlagsmaterialet vil bli oversendt fra Statsbyggs side innen 15. februar, og det antas at arbeidet med rapporten vil pågå frem til ca. 15. mai. KHM og UiO vil måtte være beredt på å levere etterspurt ekstradokumentasjon og besvare spørsmål underveis i prosessen.

VI. Udekkede prosjektkostnader - videre oppfølging fra KHMs side

Statsbygg har i sin budsjettering lagt til grunn at deler av kostnadene knyttet sikring og flytting av vikingskipsfunnene i det nye museumsbygget skal dekkes av prosjektets byggebudsjett, herunder flytterigger skip, vibrasjonsisolering skip og sleder, nye støtter skip, flytting av skip og nødvendige tekniske beregninger. Statsbyggs utgangspunkt har vært at byggeprosjektet skal dekke den spesialkompetanse som museet selv ikke besitter. SB har løst dette gjennom et eget «sikringsprosjekt» m/prosjekteringsgruppe (PG2). SBs planlegging bygger på kostnadsrammen for det såkalte «basisprosjektet», godkjent av KD sommeren 2016, samt tillegg fremkommet gjennom skisseprosjektfasen, totalt 1 500 MNOK.

Gjennom arbeidet i sikringsprosjektet har det blitt tydeliggjort at flere av tiltakene som er nødvendig for gjennomføring av sikringsprosjektets anbefalinger ikke er sikret finansiering innenfor rammene av nevnte basisprosjekt. Det gjelder særlig lønnskostnader for KHMs fagpersonale for nødvendig sikringsarbeid og gjenstandshåndtering før og under utstillingsproduksjon. På den annen side har Kunnskapsdepartementet gjennom sin presisering av rammene for budsjettering av brukerutstyr (se ovenfor) lagt videre definisjoner til grunn enn tidligere antatt.

Det er nødvendig med avklaringer mellom KD, SB og UiO av grensesnitt og ansvarsforhold mellom objektene som inngår i sikringsprosjektet og den øvrige samlingen. Det er også nødvendig å sikre finansiering av følgekostnadene ved tilrettelegging for sikringstiltakene. KHMs utgangspunkt er at alle kostnader knyttet til oppfyllingen av effektmålet om samlingens sikkerhet må defineres som del av bygge-/sikringsprosjektet. Dette kan oppnås gjennom tillegg i SBs byggebevilgning, ved særskilt bevilgning til UiO eller ved egen UiO-bevilgning.

KHMs VTM-prosjekt vil følge opp dette videre gjennom en detaljert krysslesning og analyse av følgende tre dokumenter:

- Byggebudsjettet, inkl. sikringsprosjektet
- Brukerutstyrsbudsjettet
- KHMs budsjett for utstillingsprosjektet

Summen av udekkede kostnader som fremkommer gjennom denne analysen vil bli oppsummert i en egen «fjerde budsjetttabell» og bli fremmet politisk, i første gang for UiO, i løpet av våren 2018.

VII. Delprosjekt nye utstillinger - totalbudsjett utstillinger og sponsorprospekt

DNU-prosjektet har arbeidet med ytterligere spesifisering av prosjektplaner og budsjettbehov for prosjektets planleggingsfase (2017-19) og produksjonsfase (2020-2023). Prosjektbeskrivelsen for prosjektets planleggingsfase ble besluttet av VTM-prosjektets styringsgruppe 21. november 2017, og delprosjektets budsjett for 2018 ble fastsatt gjennom styrets behandling av KHMs budsjett 2018-22 på styremøtet 8. desember 2017. I alt er det avsatt **2,4 mill. kr.** over KHMs budsjett til DNU-prosjektets arbeid i 2018. Fra 2019 er det satt som forutsetning at hoveddelen av DNU-prosjektets kostnader skal dekkes av sponsormidler og/eller UiO-midler. Viktige DNU-oppgaver i 2018 vil bli videre arbeid med formidlingskonseptet, opplevelseskonseptet og synopsis/gjenstandsutvalg.

DNU-prosjektet arbeider for tiden med utvikling av et eget sponsorprospekt, altså et presentasjonsmateriale som skal benyttes overfor potensielle sponsorer av utstillingsprosjektet. Som del av dette arbeidet har det også vært arbeidet med et anslag over utstillingsprosjektets totale budsjettbehov. Det foreløpige anslaget ligger på **300 mill. kr.**, hvorav 140 mill. altså vil kunne bli dekket av bevilgningen til brukerutstyr (se over).

KHMs styreleder har en aktiv rolle i arbeidet mot potensielle sponsorer.

VIII. Nye delprosjekter - VTM-prosjektet

Styringsgruppen-VTM vedtok mandat for følgende to nye delprosjektgrupper på sitt møte 21. november:

- Delprosjekt kommunikasjon, branding og kommersiell profil
- Delprosjekt forskningssenter vikingtid

Museumsdirektøren har nå oppnevnt delprosjektledere og medlemmer i det to delprosjektgruppene. Gruppene vil starte sitt arbeid i februar 2018.

Arbeidet med utredning av det nye museets organisering, støttetjenester og finansiering er forankret i KHMs administrasjon, og vil bli ledet av assisterende museumsdirektør. Ovennevnte delprosjektgrupper vil levere viktige innspill til dette arbeidet, og samspillet mot disse vil derfor stå sentralt. Utredningsarbeidet vil starte opp før påske 2018.

IX. VTM-prosjektets møter desember-2017 – januar-2018.

Det har i desember-17/januar-18 vært gjennomført en rekke møter i tilknytning til prosessen rundt budsjettering av brukerutstyr, men ingen møter i de faste organene *Kontaktforum* (felles koordineringsorgan SB, UiO og KHM for VTM-prosjektet) og *Prosjektrådet* (VTM-prosjektets høyeste organ med repr. fra SB, UiO, KHM og departementene).

I tillegg kommer den løpende virksomheten i KHMs egen prosjektorganisasjon - koordineringsgruppen, delprosjektgrupper og særmøter i tilknytning til brukermedvirkningen i prosjektet.

KNI, 31.01.18